

بدهید اگر قبول شد بسیار خوب و الا بروی فکر دیگری بکنند
 رئیس - بلی بعضی از آقایان میفرمایند خوب بود وزیر مالیه میآید و جوابها را میداد بنده آنچه اطلاع دارم وزیر مالیه در باب همه مذاکرات حاضر است هر وقت تقاضا کنند خواهد آمد ولی در باب اینکه چهار کرور لازم است آمده و تمام توضیحات خودش را در کمیسیون داده است اگر امروز هم حضورش لازم بود میآمد آنچه از مذاکرات مجلس قبل معلوم شد لازم نشد وزیر مالیه بیاید اینجا و حالا هم يك لایحه قانونی پیشنهاد نکرده است که بیاید توضیحات بدهد نه جزئیات او را اظهار کرده است که محل تعرض آقایان بشود فقط میگوید من لازم میدانم چهار کرور تومان نقره ضرب شود دیگر در این باب بنده هیچ مذاکره لازم نمیدانم عرض میکنم باید رای گرفته شود هر کس رای داد میدهد هر کس رای نمیدهد امتناع میکند.

کاشف - اجازه میفرمائید بنده عرض دارم. **رئیس -** خیلی از آقایان قبل از شما اجازه خواسته اند و اجازه داده نخواهد شد مذاکره همیشه در کافی است حالا رای بقیام و قعود گرفته می شود در این خصوص که هر کس مذاکرات را تمام میداند و میگوید در باب ورود و ضرب نقره رای گرفته شود قیام نماید و الا قعود نماید (اشخاصیکه قیام نمودند ۳۴ نفر بودند در این موقع کلوله سیاه و سفید توزیع شد و رای گرفته شد بعبارت ذیل که معاضد الملک قرائت کردند.)

وزارت مالیه ضرب چهار کرور نقره را لازم میدانند هر کس رای دارد کلوله سفید بیندازد و هر کس رای ندارد کلوله سیاه بیندازد (رای گرفته شد) عدده حضار (۵۵) نفر کلوله سفید (۳۷) کلوله سیاه (۱۶) امتناع (۲).

(رئیس نتیجه رای را اعلام کردند و گفتند مجلس ورود ضرب چهار کرور نقره را قبول کرد.)

صدیق حضرت - اگر اجازه میدهند راپورت کمیسیون موقتی بودجه را قرائت کنم.

رئیس - بفرمائید.
 (صدیق حضرت راپورت مزبور را بمضمون ذیل قرائت کردند.)

در اینوقت شروع بقرائت نظامنامه داخلی مجلس شده و ماده دوم که از کمیسیون عودت داده شده بود پس از مذاکرات در عبارتی که از کمیسیون نوشته شده بود رای گرفتند و يك دفعه هم برای تمام عبارات رای گرفته شد ماده هفتم و هشتم و نهم هم پس از مذاکرات زیاد با تغییرات لازمه رای گرفته شد در ماده دهم هم قدری مذاکره شد بالاخره رئیس اظهار کردند چون عدده کافی نیست بقیه مذاکرات میماند برای جلسه آتی.

(مجلس دو ساعت از شب گذشته ختم شد)

جلسه ۱۹

مذاکرات یوم پنجشنبه دوم شهر ذیحجه الحرام ۱۳۲۷

مجلس دو ساعت قبل از غروب منعقد شد چون رئیس حضور نداشتند نایب رئیس دوم ممتاز الدوله مجلس را افتتاح کردند معاضد الملک خلاصه مذاکرات جلسه قبل را قرائت کردند.

نایب رئیس - در این خلاصه نظری هست.
مؤتمن الملک - يك مسئله از طرف بنده

پیشنهاد شده بود در باب ضرب نقره و در خلاصه قید نشده است و دیگر آنکه آنچه راجع بمواد نظامنامه است و رای در آن داده شده در این خلاصه قید شده است اگر بنا بشود هر چه در نظامنامه خوانده میشود در خلاصه نوشته شود خلاصه مفصل میشود و دیگر آنکه اشاره نشده است که راپورت کمیسیون بودجه موقتی چه بود.

اسدالله میرزا - دیروز در اینجاسا دو رای گرفته شد هر رای که گرفته میشود باید در خلاصه قید شود و اینکه آقای مؤتمن الملک میفرمایند گمان میکنم جوابش را همان رای اولی بدهد که مسکوت عنه بماند تا جلسه ثانوی توضیحات داده شود بعد یکی اظهار کرد که رای بگیریم از مجلس مذاکره کافی است و مذاکره شد که رای بگیریم یا بگیریم اکثریت تصویب کردند که مذاکرات کافی است و باید رای گرفت آنرا میبایست در صورت مجلس قید کرد.

نایب رئیس - صورت خلاصه درست میشود و مجدداً قرائت میشود موضوع مذاکرات امروز هم مباحثه در بقیه نظامنامه داخلی است.

مؤتمن الملک - قبل از این که شروع بمباحثه میشود بنده عرض دارم و آن اینست که بنده گمان میکنم بلکه حتم دارم که این نظامنامه بترتیبی که ما مباحثه میکنیم و رای میکنیم يك چیز مجهول مهملی خواهد شد این شرایطی که در مورد دوائر قانونی در این نظامنامه قید شده است این شرایط را هیچ مراعات نکردیم راست است که چون هنوز نظامنامه نگذشته است نمیدانیم شرایط را مراعات کنیم ولی چون این مسئله اساسی است میشود همین مسئله را از خود نظامنامه بیرون آورد او این است البته هر وقتی که از يك لایحه قانونی مذاکره میشود دو شور باید بشود شور اول باید در خود لایحه شور کرد و در کلیه مباحثه کرد یعنی در آن لایحه بطور کلی و رویه گرفته باید مباحثه شود و در دفعه ثانی داخل میشود بمواد نظامنامه ولی بعد از آنکه يك يك مواد آن را مباحثه میکنند دیگر رای نمیگیرید چرا برای اینکه ممکن است يك ماده که رای گرفتیم مثلا ماده ۱۹ بعضی مطالب بنظر ما صحیح نمآید او را جرح و تعدیل میکنیم بعد میرسیم بماده ۲ و چون او مربوط بوده است بماده ۱۹ مجبور میشویم که جرح و تعدیلش کنیم همینکه او را میخوانیم قبل از اینکه ملتفت شویم رای میدهیم بعد معلوم میشود ماده ۱۹ صحیح بوده است ولی چون ۱۹ را رای دادیم ماده ۲۵ را چون مربوط بوده است مجبور میشویم که او را جرح و تعدیلش کنیم اگر باین ترتیب برویم بآخر نظامنامه که میرسیم میبینیم که تمام را تغییر داده ایم بدینجهت بنده عقیده ام اینست چنانچه تمام اواچ قانونی را مراعات کنیم اول باید تمام مواد را يك يك مباحثه کنیم تا آخر در ضمن این مباحثات آن موادی که بهم مربوط هستند و مذاکره شده آنها معلوم میشود در دفعه ثانی شروع میکنیم برای رای دادن و اگر این کار را بکنیم بنده گمان میکنم بی خود مباحثه میکنیم برای اینکه يك چیز بی معنی خواهد شد و این مسئله را بنده پیشنهاد میکنم که از امروز بعد این مواد را که میخواهند رای بگیرند همین قدر مباحثه کنیم اگر توضیحاتی لازم است داده شود تا برسیم بآخر نظامنامه بعد از آنکه بآخر نظامنامه رسیدیم آنوقت شروع میکنیم بدادن رای در باره

مواد بدون مباحثه دیروز هم يك اشتباه کلی در آخر نظامنامه شد البته خواننده باید که نوشته است که هیئت رئیس منسحب میشود سه شعبه شعبه اداری - شعبه تقنینیه رئیس دفتر جزء شعبه تقنینیه و مباشرین جزء شعبه اداری است و این در آخر نظامنامه نوشته شده است و مربوط است بماده هشتم و چون دیروز این ارتباط را ملاحظه نکردیم ماده آخر نظامنامه ضایع خواهد شد پس بهتر این است که ایندفعه بدون رای گرفتن مباحثه شود دفعه دیگر در مواد یکی یکی رای گرفته شود.

نایب رئیس - چون این مسئله تازه پیشنهاد شده است باید نوشته شده و بعد موضوع مذاکره شود حالا باید فهمید که نوشته شده بعد مذاکره شود یا اینکه الان همین مطلب را موضوع بحث قرار داد.

در این خصوص مذاکرات زیاد شد بالاخره قرار شد رای گرفته شود در اینکجه ماده بماده رای گرفته نشود (اظهار شد که رای در هر ماده گرفته نشود مذاکرات بطول خواهد انجامید ولی معلوم نیست کی مباحثه در باب آن ماده ختم میشود و تولید زحمت خواهد کرد.) جواب گفته شد رئیس مجلس هر وقت یافت مذاکره در آن کافی است و اگر اجازه بدهد همان مذاکرات سابق تکرار خواهد شد که آنوقت اجازه نخواهد داد و میگوید مذاکره کافی است.

در اینموقع رای گرفته شد قریب باین مضمون هر که رای دارد در اینکه در هر ماده در قرائت ثانی لازم نیست رای گرفته شود و رای باید در قرائت ثالث گرفته شود قیام نماید (۳۷) نفر قیام نمودند با اکثریت پذیرفته شد.

بعد شروع بقرائت نظامنامه شد و تاماده ۲۹ مباحثه شد و موضوع مباحثه یادداشت شد که دفعه بعد رای گرفته شود.

مجلس یکساعت و سه ربع از شب گذشته ختم شد

جلسه ۲۰

مذاکرات یوم شنبه چهارم شهر ذیحجه الحرام

مجلس دو ساعت قبل از غروب منعقد گردید عدده حضار ( ) غائبین ( ) خلاصه مذاکرات را جناب معاضد الملک قرائت نمودند بواسطه غیبت رئیس جناب حاجی صید نصرالله نایب رئیس اول بجای رئیس مجلس را رسمیت دادند **نایب رئیس -** مناقشه دارد (ایرادی نشد) امضا فرمودند.

در این موقع بنا بر ایرادی که جناب مؤتمن الملک برخلاف مذاکرات چهارشنبه غره ذیحجه الحرام نمودند لهذا صورت مجلس چهارشنبه را معاضد الملک قرائت نمودند.

مؤتمن الملک - پریروز که خلاصه صورت مجلس غره ذیحجه الحرام قرائت شد عرض کردم رأی که بنده پیشنهاد کرده بودم در این باب رای گرفته نشد و این هم باید در صورت مجلس قید شود آنروز این اعتراض اینجا شد ولی نمیبینم که ... **نایب رئیس -** مطلب خودتان را ثانیا خوب توضیح نمائید.

مؤتمن الملک - يك رأی بنده در باب مسئله نقره در غره ذیحجه گفتم وقتیکه لایحه یعنی کاغذ وزیر مالیه خوانده شد اینجا بنده يك رأی